

Barcelona

Atenció religiosa als CIE

El Govern espanyol i la Conferència Episcopal ho han acordat en un conveni

Joan Piñol
Barcelona

El 12 de juny passat es va signar el «conveni de col·laboració entre el Ministeri de l'Interior i la Conferència Episcopal Espanyola per garantir l'assistència religiosa catòlica als Centres d'Internament d'Estrangers». Aquest acord entre el govern espanyol i els bisbes és fruit de cinc anys de negociació i molts esforços per obrir una finestra més en aquests centres. Tal com explica el pare José Luis Pinilla, secretari de la Comissió de Migracions de la CEE, el diàleg amb el govern va començar l'any 2009.

El conveni destaca que els interns als CIE tenen tots els drets fonamentals garantits, inclòs el de la llibertat religiosa. En efecte, els immigrants no són reclusos perquè hagin comès un delictes sinó perquè se'ls ha d'expulsar. El drama d'aquests centres, dels quals n'hi ha vuit a tot l'Estat, un a la Zona Franca de Barcelona, és doble: que existeixin i les condicions amb què viuen els interns. Cal pensar que, al llarg del 2012, 11.325 immigrants van passar pels CIE segons la Fiscalia General de l'Estat. En canvi, només el 52,3% dels interns van ser expulsats d'Espanya el 2012, segons un informe de l'entitat jesuítica Pueblos Unidos. «Són centres tancats, amb molt poca transparència i molta opacitat», explica Cristina Manzanedo, del servei jurídic d'aquesta entitat catòlica.

Amb aquest conveni s'obre una altra via d'acció per part de l'Església. L'acord no garanteix únicament la celebració dels sacraments sinó que deixa clar que ha d'haver-hi una pastoral integral. El conveni preveu la visita als interns, la instrucció religiosa i l'ajuda humana i personal a cada immigrant. No només es garanteix la presència d'un sacerdot, sinó un teixit pastoral que vincularà directament cada CIE amb la diòcesi on es troba i que facilitarà una ajuda continuada, fluida i permanent. «Es tracta d'un pas més per normalitzar aquests centres. La policia és molt reticent a l'entrada d'altres actors dins el CIE, així que aquest conveni garantirà aquest accés», explica Manzanedo.

Tasca eclesial

Alguns partits polítics com Esquerra Unida han criticat el conveni. Per a ells, suposa un gest de cara a la galeria i una intromissió de l'Església. La crítica principal és que el govern garanteix l'atenció religiosa i no altres drets. La veritat, però, és que l'Església és l'única organització que treballa dins els centres d'internament d'estrangers des de fa anys. Migra Studium a Barcelona, Pueblos Unidos a Madrid, la Pastoral de Migració de Cadis als CIE de Tarifa i Algesires i Càritas espanyola a tots els centres. A més, són les úniques entitats que tenen autorització de la policia per entrar-hi. En conseqüència, aquest conveni pot suposar una ajuda real i concreta per al voluntariat catòlic. Fins i tot, s'ha arribat a un acord per tal que

Al llarg del 2012, 11.325 immigrants van passar pels CIE.

totes les despeses d'aquesta atenció pastoral les assumeixi l'Església.

Un cas evident és la feina que fa la diòcesi de Cadis-Ceuta. Dins la seva jurisdicció, hi ha dos CIE; un a Algesires i un altre a Tarifa. Des de l'any 2008 la delegació de Migracions ajuda els interns. Actualment, hi ha un voluntari que visita el centre pràcticament tots els dies, mentre que un altre els proporciona assessorament jurídic un cop per setmana. A més, hi ha altres voluntaris que organitzen activitats d'assistència social com ara classes de castellà, activitats d'oci, d'informació i de suport emocional. El delegat, Mn. Gabriel Delgado, explica que també hi desenvolupen tasques pastorals com misses, trobades per pregar i llegir la Bíblia, vetlles de pregària i, sobretot, els actes litúrgics del Nadal i la Setmana Santa. «L'objectiu comú és acompanyar els interns perquè se sentin estimats per l'Església, perquè vegin que volem estar a prop seu», explica.

La seva feina millorarà clarament gràcies al nou conveni. Aquest acord permetrà homogeneïtzar l'atenció pastoral. Fins ara, a llocs com Cadis es duia a terme de manera força normal, mentre que a Barcelona, per exemple, els voluntaris de Migra Studium molt sovint troben obstacles. Ara ja no es dependrà de la bona voluntat del director del CIE, sinó que es podrà dur a terme de manera normalitzada. «Aquest nou acord no només obre noves possibilitats i perspectives, sinó que ofereix garanties d'oficialitat, estabilitat i de futur al nostre programa d'actuacions», reconeix Mn. Delgado.

Un dels aspectes més positius del conveni és que preveu explícitament que l'atenció pastoral no només pot anar a càrrec de religiosos, sinó que contempla la tasca del voluntariat

PINILLA

«S'han de procurar alternatives als CIE, però mentre existeixin s'ha de vetllar per les persones retingudes allà»

MN: DELGADO

«L'acord no només obre noves possibilitats, sinó que ofereix garanties d'estabilitat i de futur al que ja fem»

cristià. Cristina Manzanedo ho qualifica de «notícia magnífica», perquè es podrà consolidar una pràctica que, fins ara, no es duia a terme a tot arreu. Ara cada diòcesi haurà de designar, d'acord amb el Ministeri de l'Interior, un capellà i els voluntaris que l'acompanyaran. Mn. Delgado admet que ja estan en contacte amb la Policia Nacional per tal d'accelerar aquests nomenaments.

El pare Pinilla recalca el paper de l'Església amb els immigrants. «L'Església espanyola no només celebra missa amb els immigrants un cop l'any, sinó que els acompanya sempre a Melilla, a Ceuta i als CIE de tot el territori», justifica. Els bisbes espanyols s'han pronunciat diverses vegades sobre aquesta qüestió i el posicionament és clar. «S'han de procurar alternatives als CIE, però mentre existeixin, repeteixo, mentre existeixin, s'ha de vetllar per les persones retingudes allà i defensar els seus drets», resumeix Pinilla.

La presència de l'Església als CIE és molt activa. No només amb aquest

conveni, sinó també amb gestos. Mn. Delgado explica amb orgull que el bisbe de Cadis-Ceuta, Mons. Rafael Zornoza, ha visitat fins a tres vegades el CIE de Tarifa en els tres anys que porta com a prelat. «Per poc que es pugui fer, significa estar i acompanyar la immigració de la desesperació que no ha tingut unes altres oportunitats i, aquest fet, és un dels testimonis més evangèlics que l'Església pot transmetre a la societat», reflexiona.

Aplicar el reglament

El repte actual de la pastoral dins els CIE és acompanyar, denunciar i també vigilar que es compleixi la normativa. Al març el Govern espanyol va aprovar per primera vegada un reglament que regula aquests centres. Fins llavors, només hi havia una ordre ministerial imprecisa de l'any 1999. Des de Pueblos Unidos ja han sol·licitat a la Direcció General de la Policia un seguiment de com s'implementa la nova regulació. «Estem pressionant perquè el reglament es posi en pràctica, perquè en aquests quatre mesos no hi ha hagut canvis i només s'han donat passos en coses menors», afirma Cristina Manzanedo. Molts dels canvis només necessiten voluntat política perquè no suposen cap inversió extra. «Amb tot això, la firma del conveni que garanteix l'assistència religiosa arriba en un moment molt oportú perquè se segueixin fent avanços», afirma amb esperança.

El conveni obre una nova finestra per als milers d'immigrants reclusos en centres d'internament. El pare Pinilla té clars els efectes d'aquest conveni: «Per a molts, aquesta assistència religiosa enmig de la duríssima situació d'un CIE potser serà l'última força, l'últim alè i l'última abraçada que rebin abans de ser deportats.»